

סקר עמדות פוליטיות בקרב האוכלוסייה הערבית בישראל לקראת הבחירות לכנסת ה-20

עורכים: ד"ר איתמר רדאי ואריק רודניצקי

15 במרץ 2015

תוכן העניינים

2.....	דבר העורכים
4.....	פירוט ממצאי הסקר
4.....	תחזית ליום הבחירות
9.....	לשאלת ההשתתפות הפוליטית של האזרחים הערבים
11.....	היום שאחרי הבחירות: סדר יום פוליטי חדש?
13.....	פירוט הממצאים: לוחות

תכנית קונרד אדנאואר לשיתוף פעולה יהודי-ערבי

דבר העורכים

אנו שמחים להגיש לעיונכם פרסום מיוחד בהוצאת תכנית קונרד אדנאואר לשיתוף פעולה יהודי-ערבי הכולל ממצאים של סקר עמדות פוליטיות באוכלוסייה הערבית בישראל הנוגעות לבחירות לכנסת ה-20. אנו מבקשים להודות לד"ר מיכאל בורכרד (Dr. Michael Borchard), מנהל קרן קונרד אדנאואר (Konrad Adenauer Stiftung) בישראל, על השראתו ועידודו לעריכת הסקר. הסקר נערך במחצית השנייה של פברואר 2015 על-ידי מכון "יאפא" (בהנהלת ד"ר עאס אטרש) בקרב מדגם מייצג של האוכלוסייה הערבית הבוגרת בישראל.¹

הנושא העיקרי שעומד על סדר היום במערכת הבחירות הנוכחית ברוב הערבי הוא הקמתה של "הרשימה המשותפת" כמסגרת המאגדת את ארבע המפלגות העיקריות הפועלות ברוב הערבי – חד"ש, רע"מ, בל"ד ותע"ל – וההשפעה הצפויה של מהלך זה על תוצאות הבחירות. הסקר נערך כשלושה שבועות לאחר ההכרזה הרשמית על הקמת הרשימה המשותפת. באותה עת התגבשה רשימה נגדית, "הרשימה הערבית", בתור מסגרת משותפת לשתי מפלגות קטנות יחסית: המפלגה הדמוקרטית הערבית (בראשות טלב אל-צאנע) והמפלגה הלאומית הערבית (בראשות מוחמד כנעאן). בינתיים הודיעה "הרשימה הערבית" על פרישתה מהמירוץ (אל-צאנע היה הראשון שהודיע על פרישה וזמן קצר אחריו עשה זאת גם כנעאן), אולם הסקר עצמו נערך בשעה שכוונתה של "הרשימה הערבית" להתמודד עדיין הייתה בתוקף. מפלגה ערבית נוספת המתמודדת בבחירות לכנסת היא מפלגת "התקווה לשינוי" (אל-אמל ללתעייר). המפלגה התמודדה לראשונה במערכת הבחירות הקודמת (הכנסת ה-19) אך לא צלחה את אחוז החסימה.

הסקר שלפנינו בדק את עמדות ציבור הבוחרים הערבי בשלושה נושאים עיקריים:

- 1) **תחזית והערכה לקראת יום הבחירות** – מהו שיעור ההצבעה הצפוי של הציבור הערבי ביום הבחירות? מהו שיעור התמיכה הצפוי ברשימות השונות המתמודדות בבחירות? כיצד השפיעה הקמת הרשימה המשותפת על כוונות ההצבעה של הבוחרים הערבים? מהן הסיבות להימנעות מהצבעה בקרב הציבור הערבי?
- 2) **עמדות כלליות בסוגיית ההשתתפות הפוליטית** – היש תועלת בהשתתפות הציבור הערבי בבחירות לכנסת? כיצד תשפיע הרשימה המשותפת על אפקטיביות הייצוג הפוליטי של הציבור הערבי? מהי מידת ההערכה כלפי חברי הכנסת הערבים בכנסת ה-19? מהם הגופים הפוליטיים העיקריים שאתם מזוהה הציבור הערבי?
- 3) **סדר היום לאחר הבחירות** – האם על חברי הרשימה המשותפת לשוב ולהתפצל לסיעותיהם המקוריות או לשמור על אחדות גם בכנסת? מה צריך לעמוד במוקד סדר היום הפוליטי של הח"כים הערבים?

ממצאי הסקר הוצגו בכנס שערכה תכנית קונרד אדנאואר לשיתוף פעולה יהודי-ערבי ב-10 במרץ 2015, שכותרתו "הפוליטיקה הערבית בישראל והבחירות לכנסת ה-20", ולהלן עיקריהם:

- שיעור ההצבעה הצפוי של הבוחרים הערבים ביום הבחירות הוא 64.7%. הסיבה השכיחה לאי-הצבעה בקרב הנמנעים היא אדישות פוליטית ולאחריה שיקולים אידאולוגיים.
- הרשימה המשותפת עשויה לזכות ב-13 מושבים (נכון למועד עריכת הסקר). הבוחרים הערבים עשויים להעניק בין 0.5 ל-0.7 מושבים לרשימות מרצ והמחנה הציוני (לכל אחת).
- בציבור הערבי שורר קונסנזוס (86.2%) כי על הרשימה המשותפת להמשיך ולפעול כסיעה מגובשת בתוך הכנסת גם לאחר הבחירות.
- הקמת הרשימה המשותפת השפיעה באופן ניכר על התפיסות הפוליטיות של הציבור הערבי: 44.8% השתכנעו להצביע ביום הבחירות, ו-68.3% סבורים כי הכנסת תהפוך עתה לזירת פעילות אפקטיבית בעבור הציבור הערבי.
- הנושאים החשובים ביותר העומדים על סדר היום הפוליטי של הציבור הערבי לאחר יום הבחירות הם הנושאים האזרחיים – הבעיות הפנימיות של החברה הערבית ומדיניות הממשלה כלפי האזרחים הערבים – ורק לאחר מכן המשא ומתן בין ישראל לפלסטינים.

¹ הסקר נערך בשיתוף טלפון בשפה הערבית בתאריכים 14-17 בפברואר 2015. הוא כלל מדגם מייצג של 509 מרואיינים בני 18 ומעלה – מוסלמים, נוצרים ודרוזים – בהתאם לחלקם היחסי באוכלוסייה ובפריסה גאוגרפית מייצגת. המדגם לא כלל אזרחים ערבים המתגוררים מחוץ ליישובי הקבע (תושבי כפרים "לא מוכרים") ואזרחים המתגוררים ביישובים יהודיים. במדגם נכללו אזרחים ערבים המתגוררים בערים המעורבות. טעות הדגימה המרבית: 4.5%.

אנו מזמינים את קוראינו לפנות אלינו בדרכים אלה:

- תכנית קונרד אדנאואר לשיתוף פעולה יהודי-ערבי:

ד"ר איתמר רדאי (מנהל אקדמי)

טלפון 03-6406438

פקס 03-6406046

דוא"ל itamar.radai@nyu.edu

אריק רודניצקי (מנהל פרויקטים)

טלפון 03-6409991

דוא"ל arabpol@post.tau.ac.il

- אתר האינטרנט של תכנית קונרד אדנאואר: www.dayan.org/kap

© כל הזכויות על פרסום הסקר שמורות לתכנית קונרד אדנאואר לשיתוף פעולה יהודי-ערבי, אוניברסיטת תל-אביב, 2015. מותר לצלם, להעתיק ולצטט מפרסום זה בציון מפורט של שם המקור, של עורכיו ושל מקום ההוצאה לאור. אין לשכפל את הפרסום ללא רשות בכתב מהעורכים.

תכנית קונרד אדנאואר לשיתוף פעולה יהודי-ערבי נוסדה ב-2004 על ידי קרן קונרד אדנאואר מגרמניה ואוניברסיטת תל-אביב וכחלק ממרכז משה דיין ללימודי המזרח התיכון ואפריקה. היא המשכה המורחב של התכנית לחקר הפוליטיקה הערבית בישראל שהקימו קרן אדנאואר ואוניברסיטת תל-אביב ב-1995. התכנית נועדה להעמיק את הידע וההבנה של יחסי יהודים-ערבים בישראל באמצעות כינוסים, הרצאות לקהל הרחב וסדנאות, וכן באמצעות מחקר, פרסומים ותיעוד.

תודה לנחמה ברוך שערכה והתקינה את הטקסט בעברית.

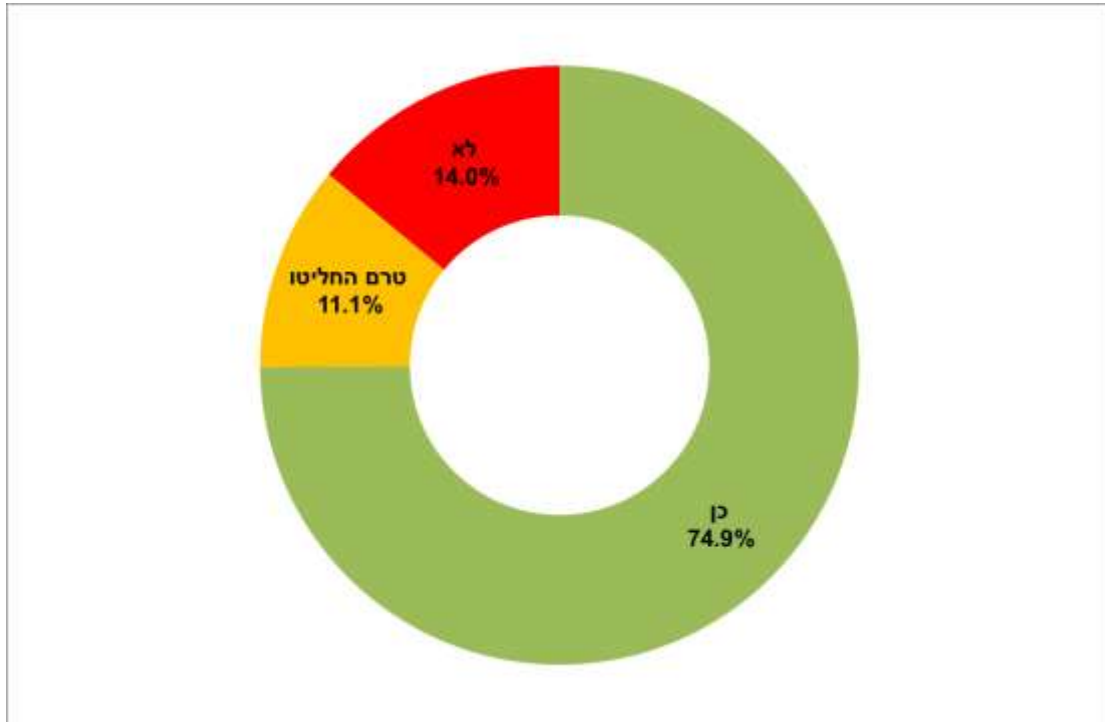
העורכים

פירוט ממצאי הסקר

תחזית ליום הבחירות

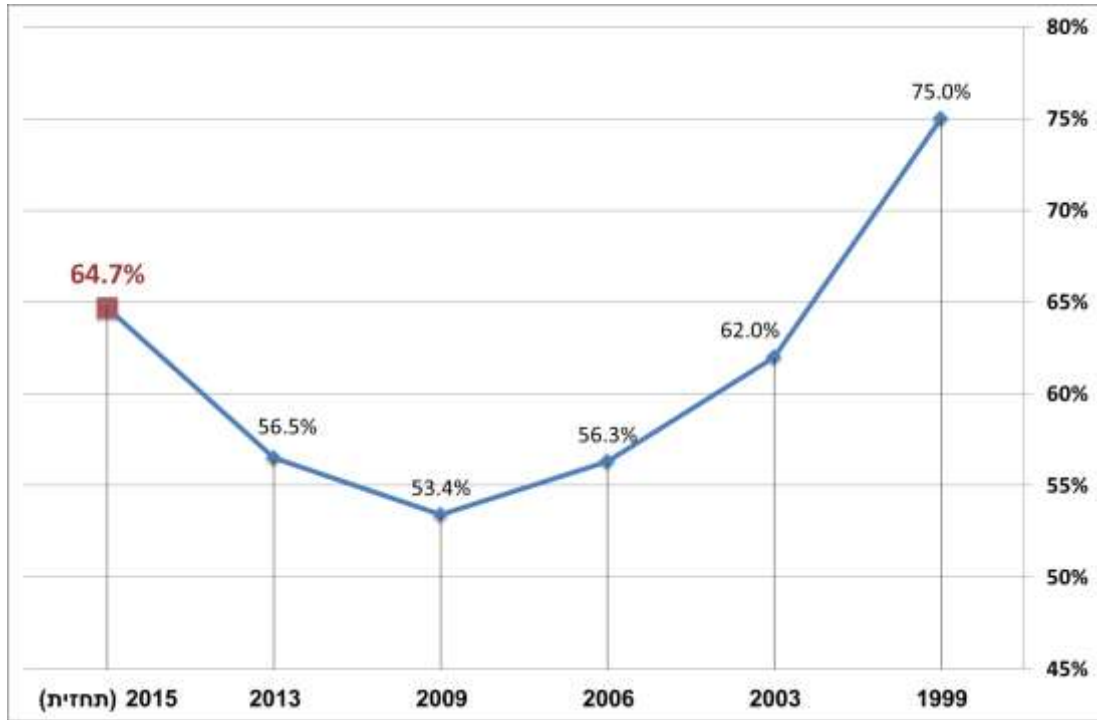
השאלה המרכזית המעניינת ביותר במערכת הבחירות הנוכחית, שקיבלה משנה תוקף בעקבות הקמתה של "הרשימה המשותפת", היא: מהו שיעור ההצבעה הצפוי של האזרחים הערבים בבחירות הקרובות? ממצאי הסקר מלמדים כי 74.9% מן הנסקרים ציינו כי בכוונתם להצביע בבחירות הקרובות, ואילו 14% ציינו כי אין בכוונתם לעשות כן. 11.1% השיבו כי טרם קיבלו החלטה בעניין.

תרשים 1: האם בכוונתך להשתתף בבחירות הקרובות לכנסת?

ניסיון העבר, המתבסס על סקרים שנערכו לפני מערכות בחירות קודמות, מלמד כי שיעור ההצבעה ביום הבחירות צפוי להיות נמוך יותר מזה הנצפה בסקר. בשקלול מגבלות המדגם ובהתחשב בימים שבהם נערך הסקר, האומדן לשיעור ההשתתפות של האזרחים הערבים בבחירות הקרובות לכנסת הוא 64.7%. חיזוק לאומדן זה מתקבל מן הממצא כי 67.6% מן הנסקרים העידו כי הצביעו בבחירות הקודמות (2013), אולם שיעור ההצבעה בציבור הערבי היה אז 56.5% בלבד.

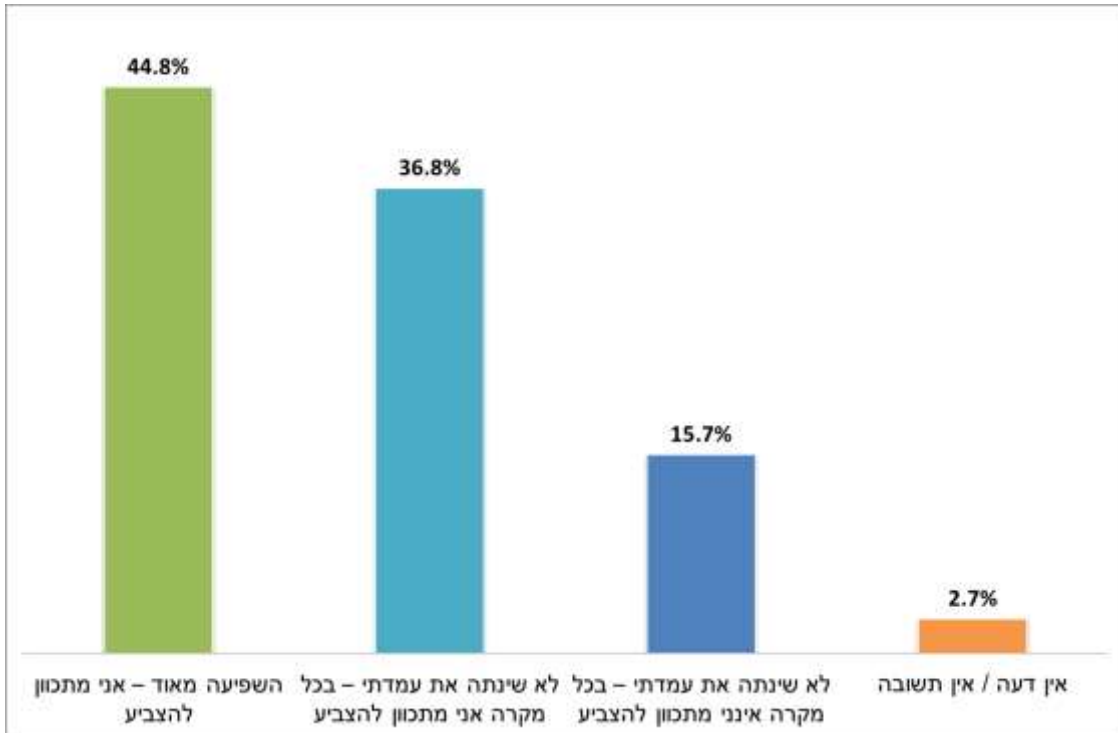
תרשים 2: שיעור ההצבעה של האזרחים הערבים בבחירות לכנסת (בשנים נבחרות)

על פי תחזית זאת, שיעור ההשתתפות של הציבור הערבי ביום הבחירות צפוי להיות גבוה באופן מובהק משיעור ההצבעה בשלוש מערכות הבחירות האחרונות, ששיעור ההצבעה הממוצע בהן עמד על 55%. למעשה, השנה צפוי שיעור ההצבעה הגבוה ביותר ב-15 השנים האחרונות. לפי תחזית זאת באה לקצה מגמת ההימנעות הגורפת מההצבעה שאפיינה את הציבור הערבי במהלך העשור האחרון, אשר הושפעה מצלם הכבד של אירועי אוקטובר 2000 ובאה לידי ביטוי בהחרמה הקולקטיבית של הבחירות המיוחדות לראשות הממשלה שנערכו ב-2001 (על פי הערכות, שיעור ההצבעה של הציבור הערבי בהן עמד על 18% בלבד). הפעם צפויה מגמה הפוכה ויש להניח כי שיעור ההצבעה יעלה.

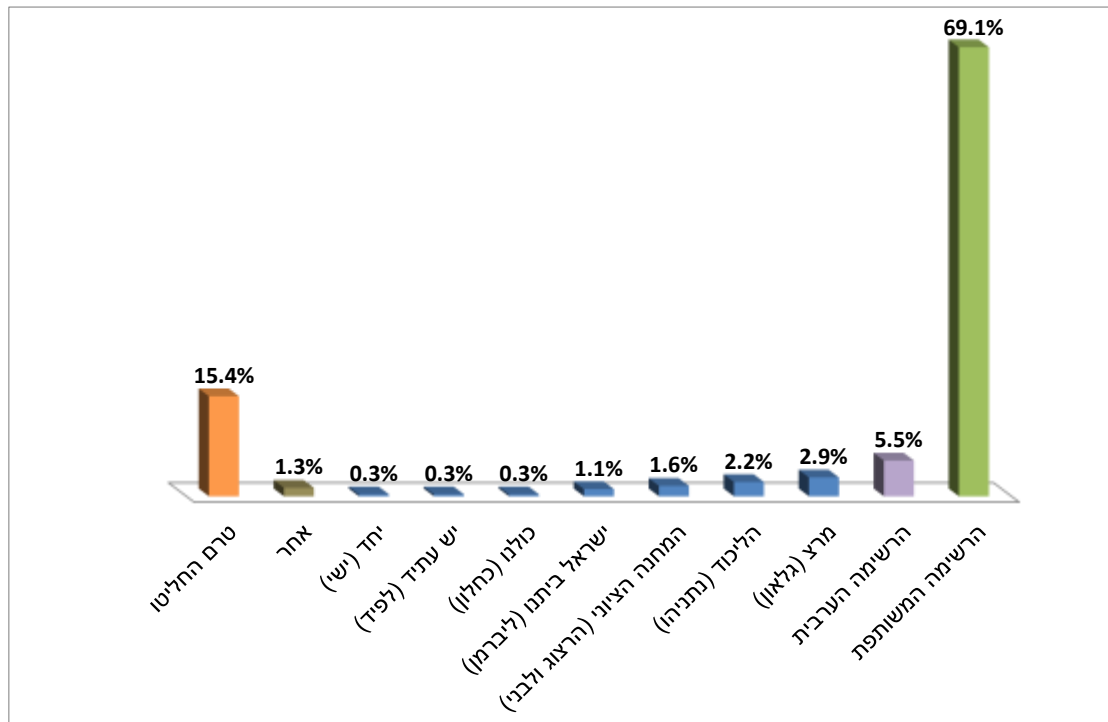
להקמת הרשימה המשותפת נודעה השפעה מכריעה על השינוי הצפוי. בתשובה על השאלה כיצד השפיעה הקמת הרשימה המשותפת על הכוונה להצביע, אישרו 44.8% מן הנסקרים כי אכן הושפעו מהקמת הרשימה וכי כעת בכוונתם להצביע ביום הבחירות. מנגד, יותר ממחצית הנסקרים ציינו כי הקמת הרשימה לא השפיעה על החלטתם אם להשתתף בבחירות או לא: 36.8% ציינו כי בכל מקרה היה בכוונתם להצביע בבחירות ואילו 15.7% הצהירו כי לא שינו את עמדתם הפוסלת השתתפות בבחירות.

תרשים 3: השפעת הקמתה של הרשימה המשותפת על כוונות ההצבעה בציבור הערבי

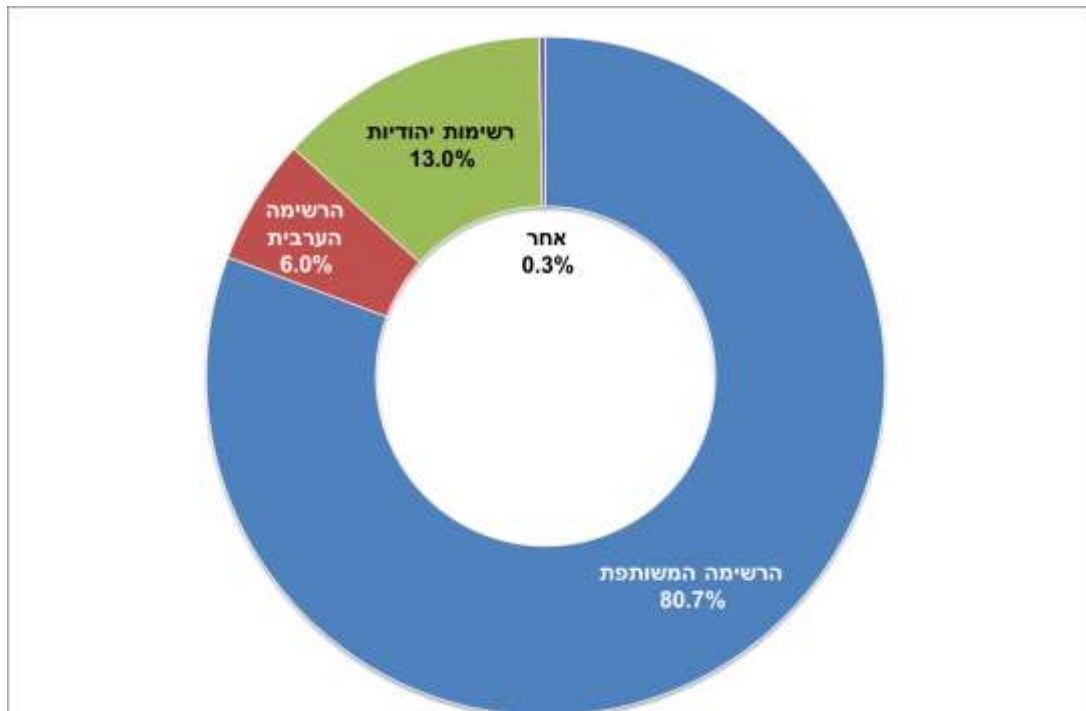
כיצד צפויים להצביע הבוחרים הערבים ביום הבחירות? פילוח התשובות מראה כי רוב מכריע (69.1%) מתכוונים להצביע בעד הרשימה המשותפת, שיעור קטן (5.5%) התכוון להצביע ל"רשימה הערבית" (שבינתיים פרשה מן הבחירות), והיתר מתכוונים להצביע בעיקר לרשימות יהודיות-ציוניות אשר הבולטות שבהן מרצ, הליכוד, המחנה הציוני וישראל ביתנו. בצד זאת, 15.4% מן הנסקרים ציינו כי טרם החליטו בעד איזו מפלגה יצביעו ביום הבחירות.

תרשים 4: בעד איזו מפלגה תצביע ביום הבחירות?

כדי להפיק תמונה מדויקת יותר של התפלגות הצבעתם של האזרחים הערבים ביום הבחירות נערך פילוח של כוונות ההצבעה בשקלול קולות המתלבטים. מכאן עולה כי רוב מכריע, יותר מ-80%, עשויים לתת את קולם לרשימה המשותפת, ואילו 13% מן הבוחרים הערבים עשויים להצביע בעד מפלגות יהודיות-ציוניות. הרשימה הערבית הייתה עשויה לקבל 6% מן הקולות.

תרשים 5: תחזית התפלגות ההצבעה של הציבור הערבי בבחירות

ממצא זה מצביע על התמשכות המגמה של התמעטות הקולות הניתנים למפלגות יהודיות-ציוניות בעשור האחרון. בתקופה זו צנח שיעור ההצבעה למפלגות יהודיות-ציוניות ברחוב הערבי מ-30.8% (בבחירות 2003) ל-22.8% (בבחירות 2013).² יש להניח כי הקמת הרשימה המשותפת השפיעה גם על כך. הסיבה לדבר, כפי שיוצג בהמשך, טמונה באמונם של הבוחרים הערבים ביכולתה של הרשימה המשותפת לייצגם באופן אפקטיבי בכנסת הקרובה. לעומת העבר, שבו חלק מהבוחרים הערבים נתנו את קולם לרשימות יהודיות בתקווה שתוכלנה לפתור טוב יותר את בעיותיהם השוטפות,³ הרי עתה נראה כי הציבור הערבי תולה את תקוותיו ברשימה המשותפת.

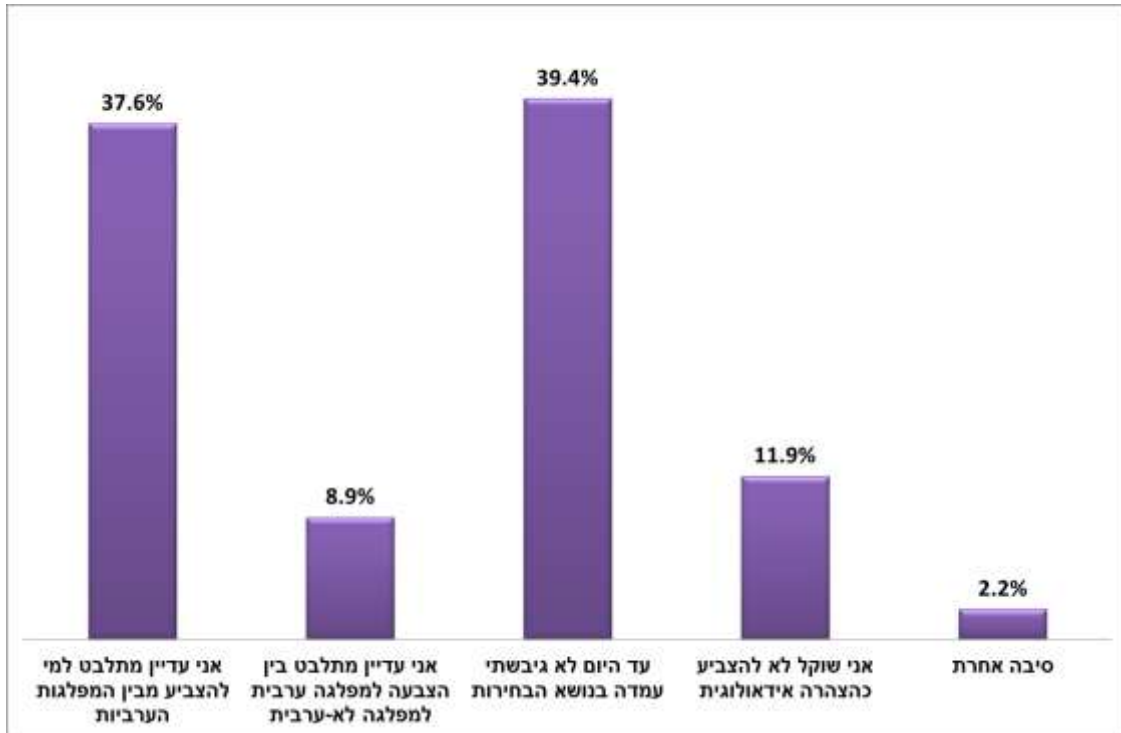
בהתבסס על שיעור ההצבעה הצפוי בציבור הערבי ועל אומדן של שיעור ההצבעה בכלל אוכלוסיית המצביעים ביום הבחירות, ניתן לשער כי הרשימה המשותפת עשויה לזכות ב-13 מושבים. מנגד, המצביעים הערבים עשויים להעניק כשני מושבים למפלגות היהודיות-ציוניות, מתוכם בין 0.5 ל-0.7 מושבים לרשימות מרצ ולמחנה הציוני כל אחת.

הסקר ניסה לתהות על קנקנה של אוכלוסיית המתלבטים בקרב בעלי זכות הבחירה. פילוח התשובות של האזרחים שטרם החליטו אם להשתתף בבחירות מלמד כי שתי הסיבות העיקריות להתלבטות הן היעדר עמדה מגובשת בעניין הבחירות (39.4%) והתלבטות לאיזו מפלגה ערבית להצביע – הרשימה המשותפת או הרשימה הערבית (37.6%). שיעור קטן (8.9%) מתלבטים בין הצבעה למפלגה ערבית לבין הצבעה למפלגה לא-ערבית. רק 11.9% מן הנסקרים ציינו כי הם שוקלים שלא להצביע בבחירות כהצהרה אידאולוגית (אם כי טרם קיבלו החלטה להחרים את הבחירות).

² ראו: אריק רודניצקי (עורך), הפוליטיקה הערבית בישראל והבחירות לכנסת ה-19, גיליון מס' 3 (אוניברסיטת תל-אביב: תכנית קונרד אדנאואר לשיתוף פעולה יהודי-ערבי, 7 בפברואר 2013).

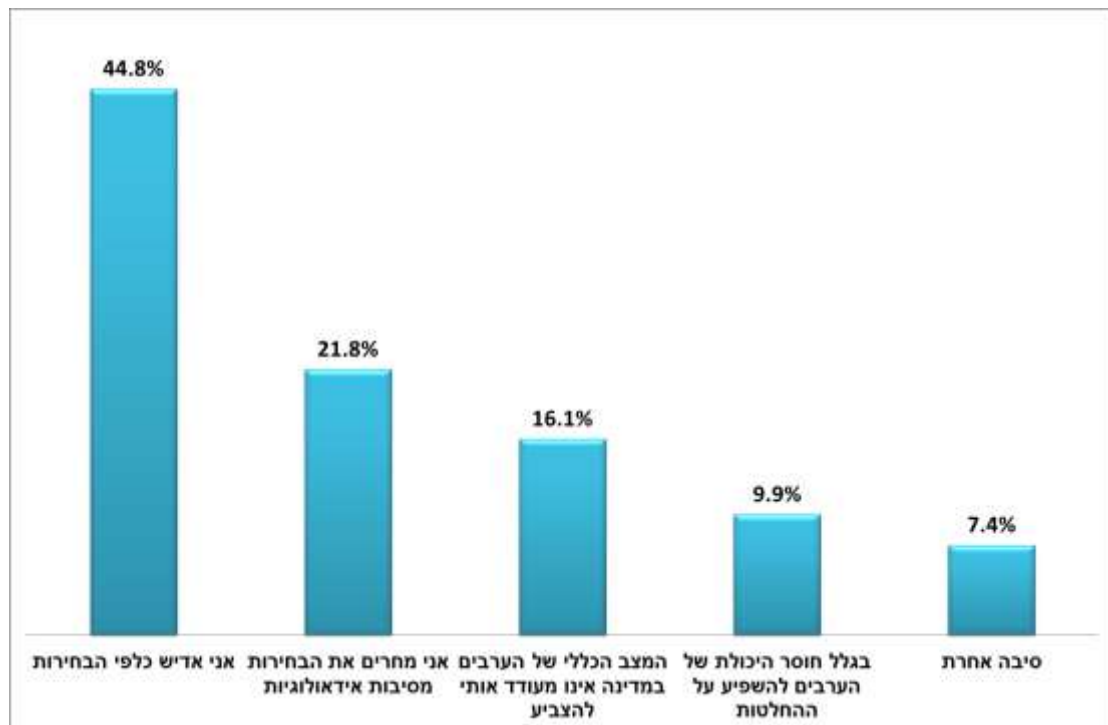
³ למשל, אחת המפלגות היהודיות הבולטות ברחוב הערבי בבחירות 2013 הייתה ש"ס, שזכתה ל-3.7% מקולות המצביעים ביישובים הערביים והדרוזים. בלטה במיוחד ההצבעה לש"ס באזור ירושלים (10.5%) וביישובי הבדואים בתחום המועצה האזורית אבו-בסמה שבנגב – 12.5% (רודניצקי, שם).

תרשים 6: עמדות המתלבטים

מהם השיקולים להחלטה להימנע מהשתתפות בבחירות? פילוח התשובות מלמד כי הסיבה השכיחה (44.8%) היא אדישות כלפי העולם הפוליטי בישראל וחוסר עניין בבחירות. הסיבה השנייה בשכיחותה (21.8%) היא החרמת הבחירות משיקולים אידאולוגיים. יצוין כי משקלם של המתכוונים להחרים את הבחירות מסיבות אידאולוגיות בכלל אוכלוסיית הסקר הוא 3.1% בלבד. רבע מאוכלוסיית הנמנעים מהצבעה תולים את הסיבה לכך במצב הכללי של האוכלוסייה הערבית בארץ (16.1%) או בתחושה של שוליות פוליטית (9.9%).

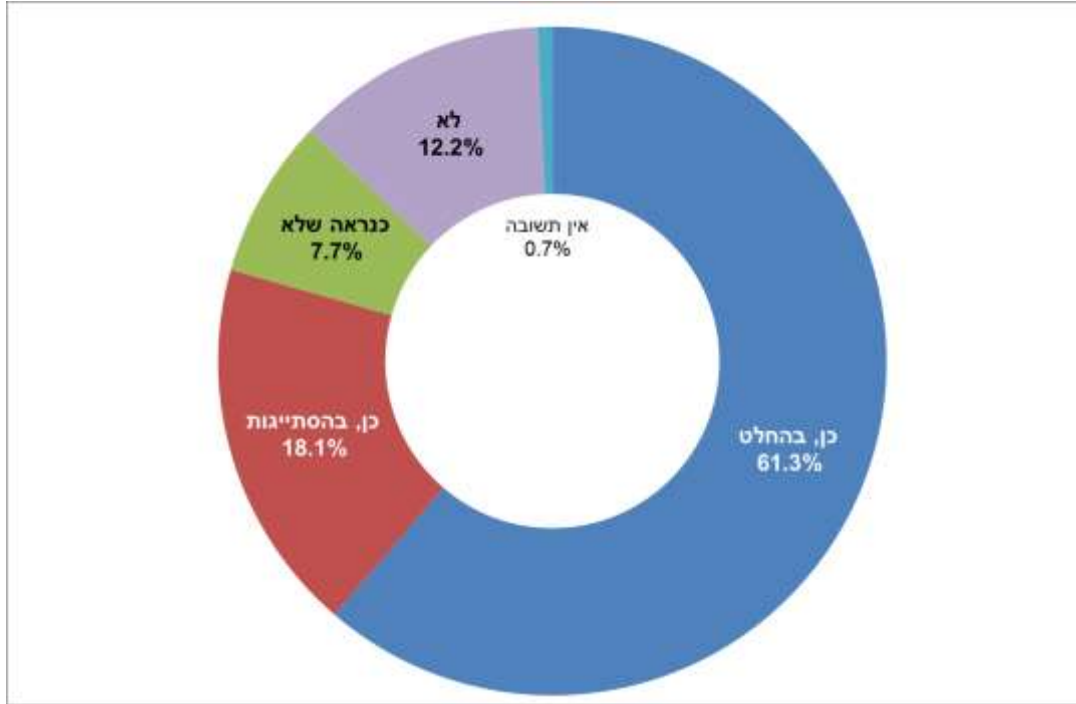
תרשים 7: עמדות הנמנעים מהצבעה

לשאלת ההשתתפות הפוליטית של האזרחים הערבים

התחום השני שנבדק הוא עמדת הנסקרים בשאלת ההשתתפות הפוליטית של האזרחים הערבים. רוב מכריע בקרב הציבור הערבי – קרוב ל-80% – סבורים כי יש תועלת בהשתתפות הציבור הערבי בבחירות לכנסת; 61.3% מהם סבורים כך ללא סייג ואילו 18.1% סבורים כך אם כי בהסתייגות מסוימת. רק כחמישית מהציבור הערבי סבורים כי אין תועלת בהצבעה בבחירות לכנסת, ו-12.2% מהם סבורים כי אין בכך שום תועלת.

תרשים 8: היש תועלת בהשתתפות הציבור הערבי בבחירות לכנסת?

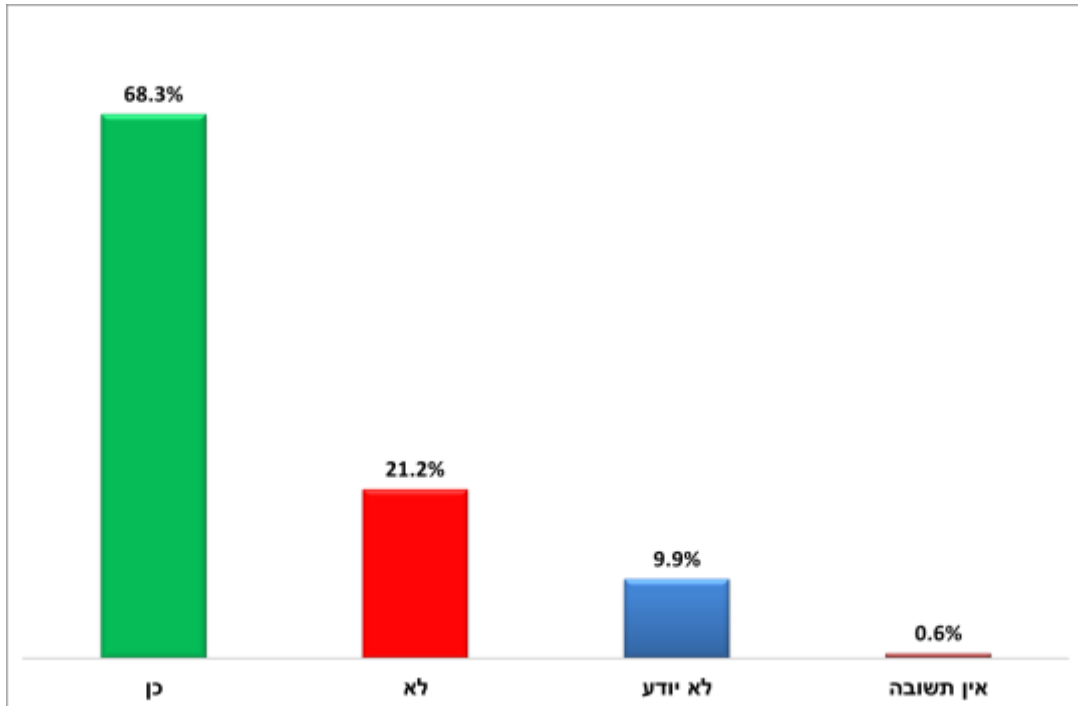
סקרי דעת קהל שנערכו בשנים האחרונות בקרב הציבור הערבי בישראל הראו בעקיבות כי רמת האמון של ציבור זה בכנסת איננה גבוהה. סקר "מדד יחסי ערבים-יהודים בישראל" אף מלמד על עלייה ברמת האמי-אמון של הציבור הערבי כלפי הכנסת בעשור האחרון. שיעור הנשאלים הערבים שהצהירו כי אין להם אמון בכנסת עלה מ-58.3% בשנת 2003 ל-66.3% בשנת 2013.⁴ אחד ההסברים לכך הוא הדומיננטיות של סיעות הימין בכנסת וקידום יוזמות חקיקה שנתפסות בעיני הציבור הערבי כפוגעניות מבחינתו.⁵

נראה כי הקמת הרשימה המשותפת עשויה לציין נקודת מפנה בהתייחסות הציבור הערבי לכנסת. רוב גדול בקרב הנסקרים בסקר הנוכחי (68.3%) סבור כי מעתה, בעקבות הקמת הרשימה המשותפת, תהפוך הכנסת לזירת פעילות אפקטיבית בעבור הציבור הערבי בישראל. מנגד, 21.2% אינם סבורים כך.

⁴ סמי סמוחה, לא שוברים את הכלים: מדד יחסי ערבים-יהודים בישראל 2013 (ירושלים וחיפה: המכון הישראלי לדמוקרטיה ואוניברסיטת חיפה, 2015), עמ' 52.

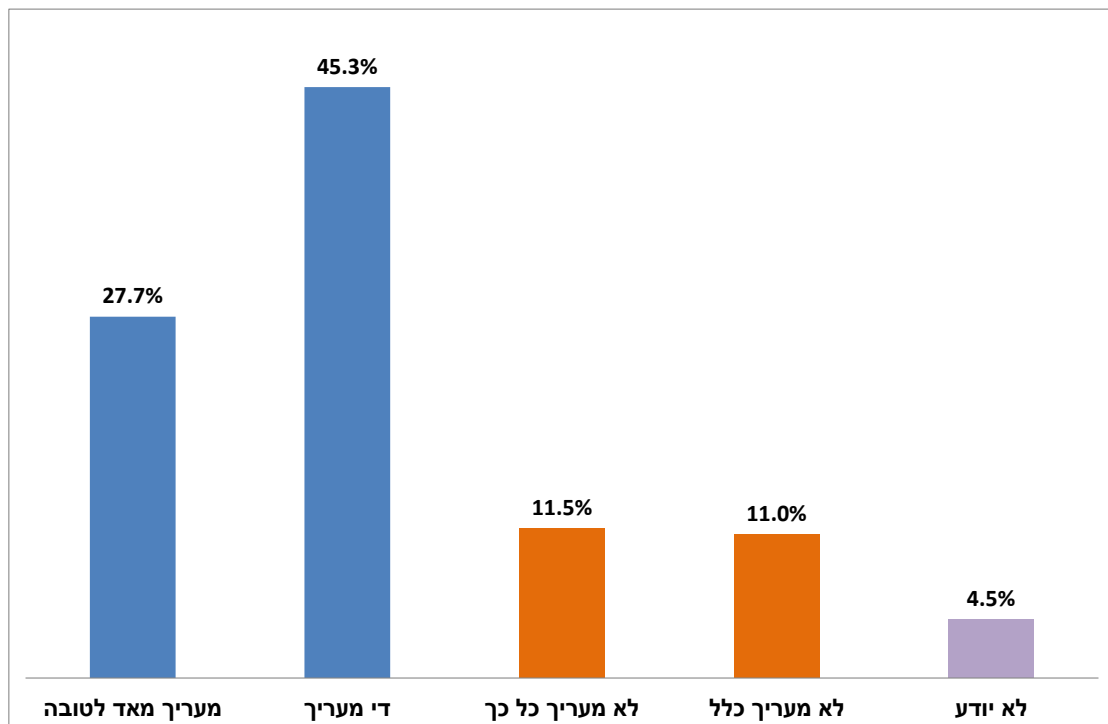
⁵ ראו למשל: עוזי רבי ואריק רודניצקי (עורכים), הצעת חוק האזרחות והערבים בישראל (אוניברסיטת תל-אביב: תכנית קונרד אדנאואר לשיתוף פעולה יהודי-ערבי, 25 באוקטובר 2010).

תרשים 9: האם תהפוך הכנסת לזירת פעילות אפקטיבית עבור הציבור הערבי ?

כיצד מעריך הציבור את תפקוד נבחריו בכנסת עד כה? ממצאי הסקר מלמדים כי חברי הכנסת הערבים זוכים להערכה רבה למדי. רוב גדול בציבור הערבי (73%) מעריך את הישגי חברי הכנסת הערבים בכנסת היוצאת (הכנסת ה-19) במידה רבה (27.7%) עד בינונית (45.3%). מנגד, שיעורם של הנסקרים שהצהירו כי הם אינם מעריכים כל כך את הישגי חברי הכנסת הערבים בכנסת היוצאת עמד על 11.5% ושיעורם של הנסקרים שאינם מעריכים אותם כלל עמד על 11.0%.

תרשים 10: הערכת הציבור הערבי כלפי הח"כים הערבים בכנסת היוצאת

הנסקרים התבקשו לציין באופן כללי לאיזו מפלגה או לאיזה גורם פוליטי הם מרגישים קרבה והזדהות. הממצאים מלמדים כי שתי המפלגות שאֵתן מזדהה הציבור הערבי יותר מכול הן חד"ש (23.0%) ותע"ל (22.3%), ובל"ד מדורגת שלישית לא הרחק מאחוריהן (16.6%). המפלגות היהודיות-ציוניות זוכות לתמיכה נמוכה באופן משמעותי: מביניהן, הציבור הערבי מזדהה בעיקר עם מפלגת העבודה (4.7%), עם מרצ (3.4%) ואחריהן עם הליכוד (2.0%).

היום שאחרי הבחירות: סדר יום פוליטי חדש?

הסקר ביקש לבדוק את עמדת הנסקרים בשאלת "היום שאחרי הבחירות" הנוגעת לעתיד הרשימה המשותפת בתוך הכנסת ולסוגיות שצריכות לעמוד במוקד סדר היום של הציבור הערבי במדינה. הממצאים מלמדים כי רוב מכריע בציבור הערבי (86.2%) סבורים כי גם ביום שאחרי הבחירות צריכים חברי הרשימה המשותפת להמשיך ולפעול בכנסת כסיעה מגובשת. שיעור זה גבוה עוד יותר בקרב המתכוונים להצביע ביום הבחירות: 90.4%. רק מיעוט קטן (שנע סביב 7%) סבור כי לאחר יום הבחירות על חברי הרשימה המשותפת לשוב ולהתפצל לסיעות המקוריות.

המסקנה ברורה: הציבור הערבי, ובייחוד המתכוונים להצביע ביום הבחירות, מבקש לשמור על אפקטיביות ההצבעה ועל ייצוגו הפוליטי. האזרחים הערבים סבורים כי שמירה על אחדות מרכיבי הרשימה המשותפת גם בין כותלי הכנסת תבטיח כי ייצוגם הפוליטי יהיה אפקטיבי.

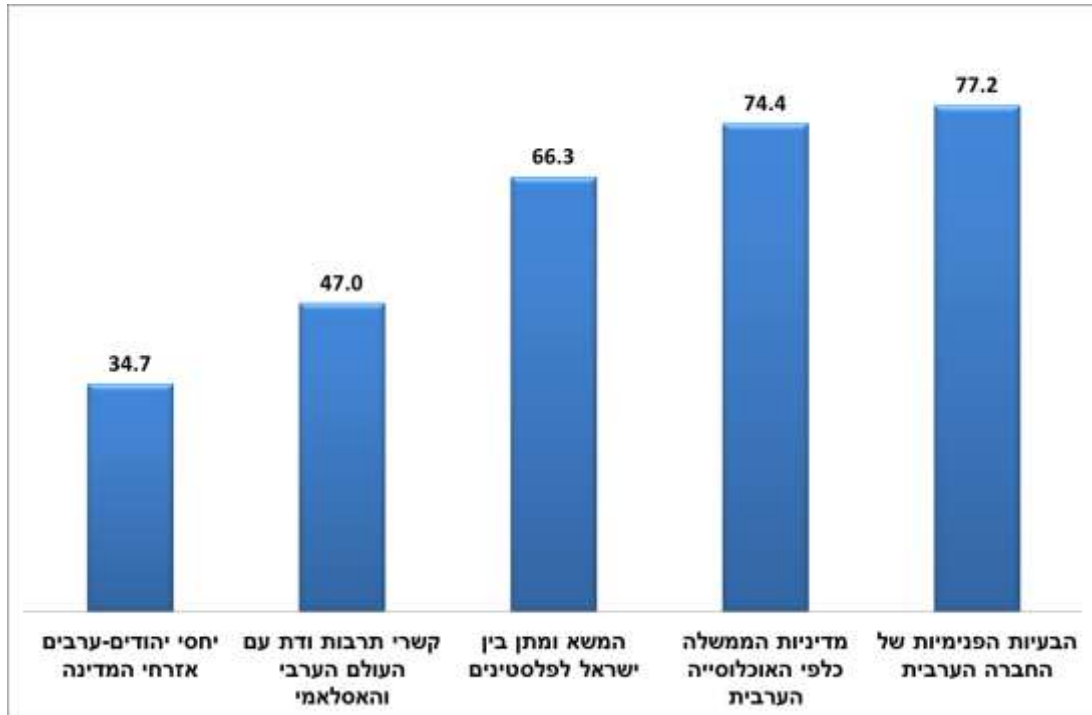
מה צריך לעמוד במוקד סדר היום הפוליטי של הציבור הערבי ביום שאחרי הבחירות? הנסקרים התבקשו לדרג את התחומים שבהם, לדעתם, צריכים חברי הכנסת הערבים להתמקד לאחר הבחירות:

- א) המשא ומתן בין ישראל לפלסטינים ;
- ב) קשרי תרבות ודת בין הציבור הערבי בישראל לעולם הערבי והאסלאמי ;
- ג) היחסים בין אזרחי המדינה היהודים לבין אזרחי המדינה הערבים ;
- ד) מדיניות הממשלה ומוסדות המדינה כלפי האוכלוסייה הערבית ;
- ה) הבעיות הפנימיות של החברה הערבית: מעמד האישה, תעסוקה, חינוך, אלימות ובריאות.

דירוג התחומים נעשה על פני סולם מ-1 (חשוב פחות מכול) עד 5 (החשוב ביותר). למשל, הטיפול בבעיות הפנימיות של החברה הערבית בישראל דורג על-ידי כמחצית מן הנסקרים (44.3%) כנושא בעל רמת החשיבות הגבוהה ביותר (רמה 5). באופן דומה דורגו ברמה הגבוהה ביותר מדיניות הממשלה כלפי האוכלוסייה הערבית (28.1%) והמשא ומתן בין ישראל לפלסטינים (19.0%).

סקלול התשובות על פי רמת החשיבות שייחסו הנסקרים לכל נושא בסולם 1 עד 100 מלמד כי הנושא החשוב ביותר בעבור הציבור הערבי בישראל הוא הטיפול בבעיות הפנימיות של החברה הערבית (77.2% נקודות) ואחריו על פי סדר חשיבות: מדיניות הממשלה כלפי האוכלוסייה הערבית (74.4%) והמשא ומתן בין ישראל לפלסטינים (66.3%). קשרי תרבות ודת בין הציבור הערבי לעולם הערבי והאסלאמי (47.0%) ושאלת היחסים בין יהודים וערבים אזרחי המדינה (34.7%) דורגו בתחתית סולם העדיפויות.

תרשים 11: מה צריך לעמוד על סדר היום של הציבור הערבי אחרי הבחירות?

אין בממצאים אלה כדי לרמוז, למשל, ששאלת היחסים בין יהודים לערבים במדינה איננה חשובה בעיני הציבור הערבי. ככל הנראה ציבור זה סבור ששלושת התחומים הראשונים נופלים בתחום סמכותם של נציגיו בכנסת, וכי מתוקף מעמדם יהיה בכוחם לטפל בהם טוב יותר. מבין שלושת הנושאים הראשונים, אלה הקשורים לסדר יום אזרחי דורגו כחשובים ביותר, ואילו המשא ומתן בין ישראל לפלסטינים דורג כנושא חשוב אך דחוף פחות מסדר היום האזרחי.

פירוט הממצאים: לוחות

לוח 1: האם בכוונתך להשתתף בבחירות הקרובות לכנסת (2015)?

התפלגות (%)	התשובה
74.9	כן
14.0	לא
11.1	טרם החלטתי
100.0	סה"כ
509	N

לוח 2: האם הצבעת בבחירות הקודמות לכנסת (2013)?

התפלגות (%)	תשובה
67.6	כן
32.4	לא
100.0	סה"כ
509	N

לוח 3: לאיזו רשימה אתה מתכוון להצביע ביום הבחירות ?

התפלגות (%)		הרשימה	
בשקלול המתלבטים	ללא שקלול המתלבטים		
80.7	69.1	הרשימה המשותפת (בראשות אימן עודה)	רשימות ערביות
6.0	5.5	הרשימה הערבית (בראשות טלב אל-צאנע)	
0.3	0.3	רשימת "התקווה לשינוי"	
	74.9	סה"כ רשימות ערביות	
	2.2	הליכוד (בראשות בנימין נתניהו)	רשימות יהודיות-ציוניות
	1.6	המחנה הציוני (בראשות יצחק הרצוג וציפי לבני)	
	2.9	מרצ (בראשות זהבה גלאון)	
	0.3	יש עתיד (בראשות יאיר לפיד)	
	–	ש"ס (בראשות אריה דרעי)	
	0.3	כולנו (בראשות משה כחלון)	
	–	הבית היהודי (בראשות נפתלי בנט)	
	1.1	ישראל ביתנו (בראשות אביגדור ליברמן)	
	0.3	יחד (בראשות אלי ישי)	
	1.0	רשימה אחרת	
13.0	9.7	סה"כ רשימות יהודיות-ציוניות	
	15.4	טרם החלטתי	
100.0	100.0	סה"כ	
	381	N	

לוח 4: אם טרם החלטת להשתתף בבחירות 2015, מהי הסיבה העיקרית לכך?

מבין המתלבטים שטרם החליטו אם להשתתף בבחירות (%)	מבין המתלבטים שטרם החליטו למי להצביע (%)	התשובה
37.6	60.2	אני עדיין מתלבט לאיזו מפלגה מבין המפלגות הערביות להצביע
—	8.3	אני עדיין מתלבט לאיזו מפלגה מבין המפלגות הלא-ערביות להצביע
8.9	10.9	אני עדיין מתלבט בין הצבעה למפלגה ערבית למפלגה לא-ערבית
39.4	19.6	עד היום לא גיבשתי עמדה בנושא הבחירות
11.9	—	אני שוקל לא להצביע כהצהרה אידאולוגית
2.2	1.0	סיבה אחרת
100.0	100.0	סה"כ
54	58	N

לוח 5: אם הצהרת כי לא תצביע ביום הבחירות, מה הסיבה לכך?

התפלגות (%)	הסיבה
44.8	אני אדיש כלפי הבחירות
21.8	אני מחריים את הבחירות מסיבות אידאולוגיות
16.1	המצב הכללי של הערבים במדינה אינו מעודד אותי להצביע
9.9	גלל חוסר היכולת של הערבים להשפיע על ההחלטות
7.4	סיבה אחרת
100.0	סה"כ
71	N

לוח 6: ככלל, היש לדעתך תועלת בהשתתפות הציבור הערבי בבחירות לכנסת?

התפלגות (%)	התשובה
61.3	כן, בהחלט
18.1	כן, בהסתייגות
7.7	כנראה שלא
12.2	לא
0.7	אין תשובה
100.0	סה"כ
509	N

לוח 7: כיצד השפיעה הקמת הרשימה המשותפת על כוונתך להצביע ביום הבחירות?

התפלגות (%)	התשובה
44.8	השפיעה מאוד – אני מתכוון להצביע
36.8	לא שינתה את עמדתי – בכל מקרה אני מתכוון להצביע
15.7	לא שינתה את עמדתי – בכל מקרה אינני מתכוון להצביע
2.7	אין דעה / אין תשובה
100.0	סה"כ
509	N

לוח 8: האם בעקבות הרשימה המשותפת תהפוך כעת הכנסת לזירת פעילות אפקטיבית בעבור הציבור הערבי בישראל?

התפלגות (%)	התשובה
68.3	כן
21.2	לא
9.9	לא יודע
0.6	אין תשובה
100.0	סה"כ
509	N

טבלה 9: כיצד אתה מעריך את הישגיהם של חברי הכנסת הערבים בכנסת האחרונה (הכנסת ה-19)?

התפלגות (%)	התשובה
27.7	מעריך מאוד לטובה
45.3	די מעריך
11.5	לא כל כך מעריך
11.0	לא מעריך כלל
4.5	לא יודע / אין לי דעה מגובשת
100.0	סה"כ
509	N

טבלה 10: דרג את התחומים הבאים (מהחשוב יותר לחשוב פחות) שבהם צריכים, לדעתך, חברי הכנסת הערבים להתמקד ביום שאחרי הבחירות.

N	סה"כ (%)	דרגת החשיבות (%)					תחום הפעילות
		חשוב פחות מכול	חשוב פחות	די חשוב	חשוב	חשוב ביותר	
508	100.0	11.6	12.2	28.0	29.2	19.0	המשא ומתן בין ישראל לפלסטינים
508	100.0	21.3	44.3	19.3	8.2	6.9	קשרי התרבות והדת בין הציבור הערבי לעולם הערבי והאסלאמי
508	100.0	53.7	27.5	11.9	5.3	1.6	היחסים בין אזרחי המדינה היהודים והערבים
508	100.0	5.1	8.6	23.5	34.7	28.1	מדיניות הממשלה ומוסדות המדינה כלפי האוכלוסייה הערבית
508	100.0	8.6	7.4	17.6	22.1	44.3	הבעיות הפנימיות של החברה הערבית: מעמד האישה, תעסוקה, חינוך, אלימות, בריאות

לוח 11: לאיזו מפלגה או תנועה פוליטית אתה חש קרבה?

התפלגות (%)	המפלגה / התנועה
23.0	חד"ש – החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון
16.6	בל"ד – ברית לאומית דמוקרטית
22.3	תע"ל – התנועה הערבית לשינוי
5.3	המפלגה הדמוקרטית הערבית
1.3	המפלגה הלאומית הערבית
3.9	התנועה האסלאמית – הפלג הדרומי
5.3	התנועה האסלאמית – הפלג הצפוני
1.3	תנועת "בני הכפר" (אבנאא' אל-בלד)
--	תנועת "כפאח"
4.7	מפלגת העבודה
2.0	הליכוד
3.4	מרצ
0.3	כולנו
0.2	יחד
0.6	ישראל ביתנו
8.0	לא מזדהה עם גוף פוליטי כלשהו
1.8	מסרב להשיב
100.0	סה"כ
508	N

לוח 12: האם לדעתך חברי הרשימה המשותפת צריכים להמשיך ולפעול כסיעה מאוחדת בכנסת אחרי יום הבחירות או לשוב ולהתפצל לסיעות המקוריות?

התשובה	כלל הנשאלים (%)	אוכלוסיית המתכוונים להצביע (%)
עליהם להמשיך ולפעול כסיעה מגובשת בכנסת גם אחרי הבחירות	86.2	90.4
עליהם להתפצל בחזרה לסיעותיהם המקוריות אך לפעול בכנסת באופן מתואם	4.1	4.2
עליהם להתפצל בחזרה לסיעותיהם המקוריות ומאותו רגע כל סיעה תפעל באופן עצמאי	3.6	2.1
לא יודע / אין תשובה	6.1	3.3
סה"כ	100	100
	509	381
	N	

לוח 13: לדעתך, האם בעקבות הקמת הרשימה המשותפת על ועדת המעקב העליונה לנקוט צעדים אפקטיביים יותר בייצוג האוכלוסייה הערבית?

התפלגות (%)	התשובה
84.4	כן
4.1	לא
11.5	לא יודע / אין תשובה
100.0	סה"כ
508	N